

Ἄρχῃ

καὶ κατάληξις

τῆς ἐκπροσωπήσεως

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ. Διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ἱστορίαν ἐπεχειρήθη μία κάθαρσις καὶ μία σύνθεσις τῶν χαρακτήρων τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα. Εἰς τὸν χώρον τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος ὁ ἄνθρωπος ἐπεχείρησε νὰ συναϊρέσῃ τὰ θετικά του γνωρίσματα, νὰ δημιουργήσῃ ἓνα τύπον ἀνθρώπου ἀντιπροσωπευτικὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον, νὰ ἐνσαρκώσῃ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ πρώτην φοράν ὁ ἄνθρωπος ἐτοποθέτησε τὸν ἄνθρωπον ἀπέναντί του καὶ εἶδε τὸ μέγεθός του ὡς καθαρῶς πνευματικὸν γεγονός καὶ αἶτημα. Διὰ τοῦτο εὐσταθεῖ ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι εἰς τὴν ἱστορικὴν τῆς ἐξέλιξιν ἡ Εὐρώπη ἐδημιούργησεν ἐκ τῆς ἀπέφθου οὐσίας τοῦ ἀνθρώπου τὸ παγκόσμιον νόμισμα τοῦ πνεύματος, ἢ μία πλευρὰ τοῦ ὁποίου παριστᾷ τὸ «πρόσωπον» καὶ ἡ ἄλλη τὴν «ἐλευθερίαν». Εἰς τὴν παράστασιν τῆς πρώτης ὄψεως ἀφιερῶθη ὁ ἐλληνικὸς κόσμος, εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τῆς δευτέρας ἡ Εὐρώπη τῆς δευτέρας μετὰ Χριστὸν χιλιετηρίδος. Ὡς πολιτικόν, καλλιτεχνικὸν καὶ φιλοσοφικὸν μέγεθος ἀμεταδιβάστου ἐσωτερικῆς εὐθύνης

τὸ πρόσωπον ἐγεννήθη καὶ ἐώρτασε μεγαλοπρεπῆ γενέθλια εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος, διὰ τὴν ἀποτελέσει ἐν συνεχείᾳ ἐντὸς τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὡς αἴτημα, πίστις, πρᾶξις καὶ μαρτύριον τὸ πρότερον τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ «τῶν δικαιωμάτων» τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ τὸ ἔμβλημα τῆς ἐλευθερίας. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἐλευθερία ὑπῆρξεν ἡ ἐσωτερικὴ δομὴ τοῦ προσώπου καὶ ἡ βάση τῆς πόλεως, εἰς τὴν Εὐρώπῃ τὸ πρόσωπον ὁ χώρος τῆς ἐλευθερίας καὶ ἡ στέγη τοῦ κράτους.

Πρόσωπον καὶ ἐλευθερία χάνουν σήμερον τὰ χαρακτηριστικά των καὶ οἱ ἄνθρωποι τὴν ἐσωτερικὴν των μόρφωσιν. Παραχαράκται μιμοῦνται τὸ νόμισμα τοῦ πνεύματος καὶ παρουσιάζουν κίβδηλα πρόσωπα καὶ μίαν ἐλευθερίαν χωρὶς ἀξίαν. Ἄλλοι δὲν ἀρκοῦνται εἰς τὴν μίμησιν καὶ ἀνακατεύουσι τὸν χρυσὸν μὲ ἄλλα μέταλλα, διὰ τὰ κόψουσι μικρὰ νομίσματα διαφόρων παραστάσεων. Καὶ εἰς τὰς δύο πλευρὰς ἀναγράφεται καὶ πάλιν «Πρόσωπον» καὶ «Ἐλευθερία», τὸ νόμισμα ὅμως παριστᾷ εἰς τὰς δύο τοῦ ὄψεως τὴν μονομαχίαν ἀντιπάλων γιγάντων ἢ τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ἰδεολογίας, ἄλλοτε τὸ σῆμα μιᾶς αἵρέσεως ἢ τὴν ἐλεφαντίασιν ἐνὸς κοινωνικοῦ γνωρίσματος, τοὺς χώρους συναθροίσεως τῶν ἀνευθύνων καὶ συνήθως τὸ ἀντικείμενον μιᾶς ὑπὸ διωρίαν γενικῆς ἐπιθυμίας ἢ τὰ ὄπλα ἀδιαλλάκτων κραιτικῶν βλέψεων.

Ἡ προσπάθεια λοιπὸν τοῦ πνεύματος νὰ συγκεντρώσῃ ὁλόκληρον τὸν ἄνθρωπον ἐντὸς ἐνὸς ἐκάστου τῶν φορέων του, νὰ δημιουργήσῃ ἐλεύθερα πρόσωπα ἐσωτερικῆς καὶ μόνον παρορμήσεως, φαίνεται ὅτι φθάνει εἰς τὸ τέλος τῆς ἱστορικῆς τῆς διαστάσεως. Ἦδη ὅμως εἰς τοὺς κλασσικοὺς χρόνους τὸ πρόσωπον ἀπέκτησε τόσῃν ἐσωτερικὴν αὐτονομίαν, ὥστε ἡ σύγκρουσις πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς κοινότητος νὰ εἶναι ἀναπόφευκτος καὶ διότι ἡ κοινότης δὲν ἀνεγνώρισε τὴν ὡς πρὸς τὴν παράδοσιν τῆς ἀπροϋπόθετον ἀτομικὴν εὐθύνην καὶ διότι ἡ εὐθύνη αὐτὴ δὲν ἐκράτησε τὰ μέτρα, ὑπέστη μίαν ἐσωτερικὴν καταστροφὴν καὶ ἐστράφη ὡς αὐθαιρεσίᾳ ἐναντίον τοῦ συνόλου ἢ ἔστρεψε τὸ σύνολον κατὰ τοῦ προσωπικῶς ὑπευθύνου πνεύματος.

Διὰ τοῦτο τὸ νόμισμα τοῦ προσωπικοῦ πνεύματος δὲν ἔφθασεν εἰς τὰς ἡμέρας μας ἀλώβητον. Ἡ ὄψις τοῦ προσώπου παρουσιάζει κτυπήματα καὶ ἀκρωτηριασμούς, πιέσεις καὶ ἐξογκώματα. Βεβαίως αἱ περισσότεραι ἐκ τῶν κακώσεων αὐτῶν ὀφείλονται εἰς τὴν φθοροποιὸν δύναμιν τοῦ χρόνου, ὑπάρχουν ὅμως ἀμυχαὶ καὶ ἐκζυμώσεις, πληγαὶ καὶ δυσαρμονίαι ἀρχαιοτάτης καταγωγῆς. Τὸ πρόσωπον δὲν κατάρθωσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἁρμονίαν του. Ἄλλοι ἀπέκτησε μίαν αὐτοπεποίθησιν, ἡ ὁποία συνετάραξε τὴν κοινότητα, ἄλλοι ἡ κοινότης συνέτριψε τὸ πρόσωπον. Ἰδίως ἡ δευτέρα περίπτωσις, εἰς τὴν παγκόσμιον ἐπανάληψιν τῆς ὁποίας παριστάμεθα μάρτυρες, κατάρθωσε τελικῶς νὰ συνθλίψῃ τὸ πρόσωπον καὶ νὰ ἐξωθήσῃ, ὅσους ἀργότερον ἠθέλησαν νὰ τὸ ὑπεραισπίσουν, εἰς τὴν μόνωσιν καὶ τὴν ἄρνησιν τῆς πολιτικῆς ζωῆς, τὴν ἐγωπάθειαν καὶ τὴν τυραννίαν

τῶν ἀπαιδευτῶν, τὴν ἔκστασιν καὶ τὴν καταδίκην τοῦ σώματος, τὴν μογείαν καὶ τὸν ἐκθειασμὸν τῆς ἀσυναρτησίας.

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Ὅτι ὅμως χαρακτηρίζει εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἔντασιν μεταξύ προσώπου καὶ κοινότητος, ἀτομικῆς ἐλευθερίας καὶ κοινωνικοῦ κανόνος, εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τοῦ πολιτικοῦ πνεύματος, ἡ δημιουργία ἰδρυμάτων ταυτοχρόνως προσωπικῆς καὶ κοινωνικῆς φύσεως, ἡ συνεργασία ἀτόμου καὶ κράτους. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ προσώπου ἔδωκεν εἰς τὴν κοινότητα τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιχειρήσῃ ἕνα ἐσωτερικὸν διαφορισμὸν, νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν μυθολογικὴν τῆς ἀκαμψίαν, νὰ ἰδρύσῃ χώρους, ἐντὸς τῶν ὁποίων τὰ πρόσωπα θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ συνεργασθῶν, διὰ νὰ ἐξοστρακισθῇ ἡ τυραννία τῶν ὀλίγων καὶ τῶν πολλῶν καὶ ἡ ὀλιγαρχία καὶ ἡ ὄχλοκρατία. Ἡ πόλις ὑπῆρξεν ἡ προβαλὴ τοῦ προσώπου εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν, τὰ ἰδρύματά τῆς συλλογικαὶ μορφαὶ τῆς προσωπικῆς εὐθύνης. Ἡ ἐξέλιξις αὐτὴ ἦτο ἡ ἀρχὴ μιᾶς ἐντάσεως, ἡ ὁποία ἔδωκεν εἰς τὰ πρόσωπα καὶ τὴν κοινότητα ἕνα χαρακτηριστικὸν δυναμισμόν, ὁ ὁποῖος ὠδήγησεν εἰς ἔργα μεγάλης πνοῆς, ἀνυπέρβλητα παραδείγματα δι' ὅλην τὴν μετέπειτα ἱστορίαν. Ταυτοχρόνως ὅμως ἐδημιούργησε μίαν ἐντελῶς νέαν κατάστασιν πραγμάτων, παρουσίασεν ἀγνώστους δυνάμεις, σχήματα, ἐντὸς τῶν ὁποίων οἱ ἄνθρωποι ἔπρεπε ν' ἀρνηθῶν τὸ πρόσωπόν των, νὰ συμμετάσχουν ὑπὸ μίαν καὶ μόνην ἰδιότητα ἢ νὰ ὀρίσων ἐκπροσώπους τῆς ἰδιότητος αὐτῆς καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἐκτελέσουν μίαν συλλογικὴν πράξιν, διὰ τὴν ὁποίαν κάποτε κανεὶς δὲν ἔφερε τὴν εὐθύνην.

Παραλλήλως λοιπὸν πρὸς τὴν δημιουργίαν τοῦ προσώπου εἰς τὴν Ἑλλάδα, παρουσιάσθησαν αἱ προϋποθέσεις τῆς ἐκπροσωπήσεώς τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἐντάξεώς του ἐντὸς κοινωνικῶν τύπων, διὰ τῶν ὁποίων ἐτίθετο φραγμὸς εἰς τὴν ἀσυδοσίαν, τὴν νόθον ἀδελφὴν τῆς ἐλευθερίας. Ἡ Ἑλλὰς μᾶς παραδίδει τοὺς πρώτους τόπους, ἐντὸς τῶν ὁποίων τὰ πρόσωπα συμπιέζονται καὶ γίνονται ἀνώνυμοι συντελεστοὶ μιᾶς κοινῆς κατευθύνσεως. Ἡ «πόλις» ἐμφανίζεται ὡς ἀντιπροσωπευτικὸν ὄνομα διὰ τοὺς πολίτας, ἡ «τριανδρία», τὸ «πρυτανεῖον», τὸ «θέατρον», ἡ «ἀγορά», ἡ «ἐκκλησία τοῦ δήμου», ὁ «ἄρειος πάγος», ὁ «χορὸς» εἶναι συνισταμένα πρόσωπων. Διὰ τῆς συναρέσεως αὐτῆς τὸ πρόσωπον ἀποκτᾷ μίαν ἑκτακτον δύναμιν, ἡ ἐλευθερία κατορθώνει, ὅτι εἰς τὴν προσωπικὴν τῆς ἐμφάνισιν δυσκόλως θὰ εἶχε τὴν δύναμιν νὰ ἐπιτύχῃ. Τὰ ἀθροίσματα ὅμως αὐτὰ ἦσαν παραλλήλως τὰ πρῶτα δεσμὰ τῆς ἐλευθερίας, φοβεραὶ δυνάμεις εἰς τὴν διάθεσιν ἐπιτηδείων καιροσκόπων, τοὺς ὁποίους ἡ ἱστορία ὠνόμασε «δημαγωγοὺς». Ἐντὸς τῶν ἀθροισμάτων αὐτῶν οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἴδιον πρόσωπον, ὑπάρχουν ὡς ἓαν ἦσαν μία καὶ μόνη ἰδιότης καὶ

διὰ τοῦτο καθοδηγοῦνται ὀλόκληροι, ὅπουδήποτε θελήσουν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἰδιότητος, οἱ κύριοι τοῦ συλλογικοῦ ἰδρύματος. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὠδηγήθησαν αἱ Ἀθῆναι εἰς τὴν Σικελίαν καὶ κατεστράφησαν, ὁ Σωκράτης εἰς τὴν φυλακὴν καὶ τὸ κώνειον.

ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΕΝΤΟΣ ΟΜΑΔΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΑΝΩΝΥΜΙΑΣ. ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ. Καὶ εἰς τὰς δύο ἀνωτέρω περιπτώσεις ἀντιπροσωπευτικῆς ἐξουσίας ἢ ἐγκληματικῆς πράξις ἔχει στρατιωτικὸν χαρακτήρα. Εἰς τὴν πρώτην πρόκειται περὶ ἐκστρατείας, εἰς τὴν δευτέραν περὶ ἀστυνομικοῦ μέτρου. Ἡ συνάφεια αὐτὴ παρουσιάζει, ὅτι ἐπανειλημμένως ἀπεδείχθη καὶ συνεχίζεται εἰς τὰς ἡμέρας μας, τὸν βιασμόν προσώπων ὡς ἔργον στρατιωτικῶν καταστάσεων. Ὁ «στρατὸς» προέρχεται ἐκ τοῦ «στρώννυμι», ρήματος, τὸ ὁποῖον σημαίνει ἰσοπέδωσιν τῶν ἀνωμαλιῶν, ἐσωτερικὴν (διὰ τῆς πειθορχίας) καὶ ἐξωτερικὴν (διὰ τῆς στολῆς) ἄρσιν τῶν προσωπικῶν χαρακτήρων. Νὰ διατὶ ἀντίκρυσαν εἰς τὸν στρατὸν τὸ ὑπόδειγμά των, ὅσαι ἀρχαὶ ἐπεδίωξαν νὰ θέσουν ἕνα θρησκευτικὸν (*fides militans*, μοναχικὰ τάγματα), ἠθικὸν (κατηγορικὴ προσταγὴ, «*armée du salut*») ἢ πολιτικὸν (στρατόπεδα συγκεντρώσεων, «κολχόζου») φραγμὸν εἰς τὸ πρόσωπον. Ἐκ τῆς ἀρχαιότητος ὁ «λόχος», τὸ «κέρας», ἢ «ἴλη», τὸ «πεζικόν», ἢ «κλάσις», ἢ «φάλαγξ» εἶναι σχήματα τάξεως καὶ ὑποτάξεως προσώπων. Διὰ τοῦτο σήμερον στρατιωτικαὶ ἐκφράσεις, ὅπως αἱ ἀκόλουθοι: «ἡ μεραρχία προελαύνει», «τὸ σύνταγμα εἰς ἐπιφυλακὴν», «ὁ λόχος νὰ ἀποθέσῃ», «διμοιρία, προσοχή!» ἢ σχηματικοὶ ὄροι ὡς οἱ ἐξῆς: «σκοπός», «τυφεκιοφόρος», «διαβιβαστής», «σύνδεσμος», «ὑπαξιωματικὸς» ἀποτελοῦν πρότυπα ὄλων τῶν πολιτικῶν τάσεων καὶ τῶν κοινωνικῶν διαρρυθμίσεων, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐργάζονται μὲ πρόσωπα, ἀλλὰ μὲ τὰ σχήματα τῆς ἀπροσωπίας.

Ἡ σημερινὴ κοινωνία ἔχει παραδεχθῆ τὴν στρατικοποίησιν αὐτὴν εἰς βαθμὸν, τὸν ὁποῖον τὰ μέλη της, ἐφ' ὅσον ἡ ζωὴ τῆς ἐλευθερίας, ὅπως ἐντὸς τοῦ στρατεύματος, ἔχει σχεδὸν πλήρως ἐξαφανισθῆ ἐντὸς ἀπροσώπων τάξεων, ἐλάχιστα παρατηροῦν καὶ φαντάζονται. Εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐπομένων παραδειγμάτων παρουσιάζεται ὅμως αὐτὴ ἀκρίβως ἢ συμπέσις τῶν προσώπων ἐντὸς ὁμάδων ὁμορρυθμοῦ ἀνωνυμίας, τὸ κοινὸν χαρακτηριστικὸν τῆς στρατιωτικῆς καὶ τῆς ἐκτεχνικευομένης ζωῆς. Τὰ παραδείγματα αὐτά, χωρὶς ἄλλην μεταξύ των συνάρτησιν, πλὴν τοῦ ὅτι ἐντὸς των ὁ ἄνθρωπος ταυτίζεται πρὸς ἕνα καὶ μόνον χαρακτήρα ἐξωτερικῆς φύσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ συμπεριφέρεται, ὅπως ἐπιβάλλει τὸ ἐπίσημον περίγραμμά αὐτοῦ τοῦ χαρακτήρος, ἀποτελοῦν ἀνοίγματα πρὸς τὸ συντελούμενον σήμερον γεγονός τῆς ἀρνήσεως τοῦ προσώπου εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον.

Ἡ τεχνικὴ παρουσιάζει ἐπὶ παγκοσμίου κλίμακος κοινωνικὰ συστήματα, τὰ ὁποῖα, παρ' ὅλας τὰς κραυγαζομένας διαφορὰς

των, ἔχουν τὸ κοινὸν γνώρισμα, ὅτι ἐντὸς των ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνεκτὸς μόνον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ἐπὶ μέρους συλλογικῶν ιδιοτήτων, ὅταν δηλαδὴ δὲν ἔχη ιδιαίτερα χαρακτηριστικὰ καὶ ἐσωτερικὴν παρόρμησιν, ὅταν δὲν γνωρίζη, πῶς πρέπει νὰ συμπεριφερθῆ, τί νὰ τὸν συγκινή καὶ ποῦ νὰ δώσῃ σημασίαν, δηλαδὴ τὸν τρόπον τῆς πράξεως, τῆς ἐσωτερικῆς του ζωῆς καὶ τῆς σκεψεῶς του, ἀλλὰ πληροφορεῖται, τί χρειάζεται ἐκ μέρους του ὁ ἔξω κόσμος, ὅπως οἱ στρατιῶται, ἐφ' ὅσον ἐκτελοῦν παραγγέλματα ἢ τὰ τεχνικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα δὲν παραλλάσσουν καὶ ἐφαρμόζουν χωρὶς ἀντίρρησιν τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον ἔχουν κατασκευασθῆ. Ὁρισμένα ἐκ τῶν ἀναριθμῆτων παραδειγμάτων αὐτοῦ τοῦ τύπου εἶναι τὰ ἐξῆς: «Χρειάζεται ἐκπαίδευσις τοῦ ἐμψύχου ὑλικοῦ». «Τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον ἀντετάχθη». «Ὡς ἀνεκοίνωσε τὸ πρακτορεῖον εἰδήσεων». «Ἡ νυκτερινὴ περιπέλοσ δὲν ἀντελήφθη». «Τὸ σωματεῖον ἀντικρούει τὴν κατηγορίαν». «Ἡ ἐφορεῖα δέχεται καθ' ἐκάστην». «Τὸ ἴδρυμα φέρει εἰς γνῶσιν». «Ἡ κυβέρνησις θὰ πράξῃ τὸ πᾶν». «Ἐξεφράσθη ἡ δυσαρέσκεια τῆς ὀργάνωσews». «Ἡ ἐπιτροπὴ θὰ ἐξετάσῃ τὸ θέμα». «Ὁδηγήθη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἀσφάλειαν». «Ἡ διεύθυνσις θὰ προβῆ εἰς ἀνακοινώσεις». «Ἡ πρότασις δὲν ἐκπροσωπεῖ τὸν συνεταιρισμόν». «Τὸ ὑπουργεῖον ἐφιστᾷ τὴν προσοχήν». «Τὸ ὑπαλληλικὸν προσωπικὸν παρεπονέθη». «Τὸ κόμμα δίδει τὴν ὑπόσχεσιν». «Παρὰ τὴν ἀντίθεσιν τοῦ δικαστικοῦ σώματος». «Τὸ καταναλωτικὸν κοινὸν παρακαλεῖται». «Ἡ ὑπόθεσις παρεπέμφθη εἰς τὸ Συμβούλιον Ἐπικρατείας». «Ὀλόκληρον τὸ γήπεδον ὠρύετο». «Θὰ παρουσιασθῶν εἰς τὸ περιόδεῖον».

Ο ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Ο ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΣ. Εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις ὁ ἄνθρωπος ἐκπροσωπεῖται καὶ ἐκφράζεται ἀνωνύμως. Ἡ σημερινὴ κοινωνία δὲν ἀπευθύνεται εἰς πρόσωπα, ἀλλ' εἰς ἐκπροσώπους, δὲν ἀντιλαμβάνεται τὸν ἄνθρωπον ὡς μέτρον εὐθύνης, ἀλλ' ὡς στοιχεῖον συναρτήσεως. Οἱ ἐκπρόσωποι ἄνθρωποι ζοῦν χάριν μιᾶς οἰκονομικῆς, ἠθικῆς, ψυχολογικῆς ἢ ἀστυνομικῆς βίας, θεωροῦν τὴν βίαν αὐτὴν ὡς ἐγγύησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀντιλαμβάνονται, ὅσους προβάλλουν ἀντίστασιν εἰς τὴν ὑποταγήν, ὡς ἀντιπάλους. Μόνον καὶ μόνον διότι οἱ ἄλλοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὸ σχῆμα, εἴτε διότι ὑφίστανται μίαν ἄλλην βίαν, εἴτε διότι διαστέλλουν ἐσωτερικῶς τὴν ὑπαρξίν των, καταστρατηγοῦν τὴν τάξιν καὶ δίδουν τὴν ἐντύπωσιν ἐκπροσώπων ἐκείνης τῆς δυνάμεως, ἐναντίον τῆς ὁποίας οἱ ὑποτασσόμενοι ἀρνοῦνται τὸ πρόσωπόν των. Ὅσοι σκέπτονται καὶ πράττουν ὄχι ὅπως θὰ τὸ ἤθελε τὸ κόμμα, ἡ ἐφορεῖα, ἡ ὀργάνωσις, τὸ πρακτορεῖον ἢ ἡ ὀλοκληρωτικὴ κυβέρνησις, χάνουν αὐτοστιγμὴ τὴν προσωπικὴν τῶν διά-

στασιν καὶ γίνονται οἱ ἐναντίοι τοῦ προγράμματος. Δὲν ἐξετάζεται δηλαδή, τί εἶναι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, τί ἀκριβῶς θέλουν, πῶς σκέπτονται καὶ ἂν ὑπάρχη δυνατότης συμβιβασμοῦ, ἀλλ' ἀποκτοῦν ἀμέσως τὸν χαρακτήρα, ὁ ὁποῖος ἐπιβεβαιώνει ἀρνητικῶς τὸ σχῆμα, γίνονται οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἐναντίου σχήματος, ἡ σχέσις πρὸς τοὺς ὁποίους εἶναι ἤδη κατὰ πάντα καθωρισμένη.

Ἐναντίον τῶν ἀπροσώπων οἱ ἀπρόσωποι λαμβάνουν ἀπρόσωπα μέτρα. Οἱ ἄνθρωποι δὲν πράττουν σήμερον, ὅπως ἐκεῖνοι τὸ θέλουν, ἀλλ' ὅπως τὸ ἐπιβάλλει τὸ περίγραμμα, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐννοοῦν τὴν ὑπαρξίν των. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἐντὸς καὶ μεταξύ τῶν σημερινῶν κρατῶν σχετίζονται καὶ συγκρούονται αἱ περιλήψεις τῶν ἀνθρώπων. Ἡ βόμβα δὲν ἐτοιμάζεται ἐναντίον προσώπων, ἀλλ' ἐναντίον τῶν κατηγοριῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων συνοψίζονται. "Ὅ,τι συνοψίζει τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῆται ἐκ μέρους των ὡς τόπος αἰχμαλωσίας, ἄλλοτε ὅμως οἱ ἄνθρωποι δὲν γνωρίζουν, ποῦ ἔχουν καταταχθῆ, παρὰ μόνον ὅταν μεταβάλλουν στάσιν καὶ πέσουν εἰς μίαν ἄλλην περίπτωσιν, χωρὶς νὰ ἔχουν αὐτὸ τὸ δικαίωμα ἢ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὰ προβλεπόμενα, νὰ γίνουν δηλαδή ἐκπρόσωποι ἐνὸς ἄλλου σχήματος. "Ὅλα τὰ κοινωνικὰ μέτρα ἀναφέρονται σήμερον εἰς ἐκπρόσωπους πραγματικῶν ἢ ὑποθετικῶν ομάδων, ἐντὸς τῶν ὁποίων οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν πρόσωπον.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ γλῶσσα, ὅταν ἀναφέρεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, παύει σήμερον νὰ ἔχη ὡς σημεῖον ἀναφορᾶς τὸ πρόσωπόν του καὶ ἀφορᾶ εἰς τὸ περίγραμμα, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἐκεῖνος μὲ τὴν θέλησίν του ἢ διὰ τῆς βίας ἢ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ, ἔχει ὑπαχθῆ. Οἱ ἄνθρωποι ἀρχίζουν νὰ ὁμιλοῦν περὶ τῶν ἀνθρώπων, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, ἀλλὰ μόνον τὸ προσωπεῖον, ὑπὸ τὸ ὁποῖον τεχνικῶς τακτοποιοῦνται. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ περιληπτικὴ ἐπιφάνεια, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπῆρε τὴν τεχνικὴν του θέσιν, εἶναι δύο ἀσυμβίβαστα πράγματα, εἶναι μία διάκρισις χωρὶς κοινωνικὸν ἐνδιαφέρον. Ἡ γλῶσσα δὲν ἀναγνωρίζει εἰς τὴν ἐποχὴν μας τὸ πρόσωπον, δὲν ἔχει διάθεσιν νὰ τὸ κυττάξῃ ἐσωτερικῶς, ἀλλὰ τὸ ἐρμηνεύει ἀναλόγως τοῦ ποῦ ἀνήκει.

Διὰ τοῦτο ἡ γλῶσσα ἀπαιτεῖ σήμερον ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων, εἰ δυνατόν νὰ φορέσουν μίαν ἐνδυμασίαν ἀνάλογον τῆς κατηγορίας των ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἔχουν συμβολίσῃ μὲ χρώματα καὶ ἐλάσματα τὸ ἀόρατον σχῆμα των, ὥστε καὶ ἐκεῖνοι νὰ μὴ λησμονοῦν καὶ οἱ ἄλλοι νὰ γνωρίζουν ἀμέσως, περὶ τίνος πρόκειται. "Ἀνθρωποι χωρὶς εὐδιάκριτον ἔμβλημα, χωρὶς σῆμα κατατεθὲν εἰς τὸ μέτωπόν των, παρέχουν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἀνήκουν εἰς μίαν ἄλλην ἐποχὴν ἢ ὅτι εἶναι χωρὶς ἀξίαν, ἐφ' ὅσον, ὅσοι συμβαδίζουν μὲ τὸν καιρὸν των, ἔχουν συσπειρωθῆ εἰς ὁμίλους. Σύγχρονοι εἶναι εἰς τὴν ἐποχὴν μας ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι περιφέρονται ὑπὸ τὸ κάλυμμα μιᾶς ἐπισήμου ἀνωμίας, ὅσοι δὲν ἔχουν ἐσωτερικὸν πρόσωπον, ἀλλὰ τεχνικῶς ρυθμι-

ζόμενον ἔργον, ὅσοι παίζουν ρόλον ἀριθμῶν καὶ παραγόντων, δὲν γνωρίζουν οὔτε ὀφείλουν νὰ μάθουν, διατι ὑπάρχουν καὶ ποῦ ἀποβλέπει ἡ ἐργασία των, ἀλλ' ὡς εὐσυνείδητοι στρατιῶται ἐκτελοῦν, χωρὶς νὰ εἶναι ὑπόλογοι διὰ τὴν πράξιν των, ὅ,τι οἱ κατὰ τὴν ἱεραρχίαν ἀνώτεροι τοὺς καθορίζουν. Ὅσοι ὁμως διατάσσουν, φοροῦν ἐπίσης «στολήν», δηλαδὴ ἔχουν ἀντικαταστήσει τὸ πρόσωπόν των διὰ τοῦ συλλογικοῦ χαρακτήρος, τὴν εὐθύνην διὰ τῆς ὑποταγῆς, τὴν ἐλευθερίαν διὰ τῆς ἀνάγκης. Ἐντελῶς σύγχρονοι εἶναι λοιπόν, ὅσοι δὲν χρειάζεται νὰ σκεφθοῦν, ἀλλ' ἐφαρμόζουν, ὅσοι δὲν ἔχουν ἰδιαιτέρους σκοπούς, ἀλλὰ χρησιμοποιοῦν τὰ κοινὰ μέσα καὶ ὑπάρχουν διὰ νὰ ἐπιβάλλωνται ἐξαναγκαζόμενοι.

ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ. Ἡ σημερινὴ κοινωνία ὑπολογίζει τὸν ἄνθρωπον, ὅταν δὲν ἔχη γνώμην, ἀλλ' ἀντιπροσωπεύη μίαν κοινὴν διάθεσιν, ὅταν δὲν τὸν ἀπασχολοῦν προσωπικὰ προβλήματα, δὲν χρειάζεται ἰδιαιτέραν μεταχείρισιν, δὲν καθορίζῃ ἐκεῖνος τὸν τρόπον τῆς ζωῆς του, ὅταν τὸ ἐκάστοτε περιεχόμενον του ἔχη στατιστικὸν χαρακτήρα. Ἡ γλῶσσα τοῦ σημερινοῦ κόσμου εἶναι διὰ τοῦτο ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς. Ὅπως ὁ στρατὸς ἐκφράζεται ἀριθμητικῶς (μονάδες κρούσεως, μοῖραι ἀεροπλάνων, ποσοστὰ ἀπωλειῶν, ἔξοδα κινήσεως, ποσοτήτες πυρομαχικῶν, κλάσεις στρατευσίμων, ἀριθμοὶ αἰχμαλώτων ἢ φονευθέντων), ἀπασχολοῦν καὶ τὴν ἰδιωτικὴν ἢ τὴν κρατικὴν ἐπιχείρησιν μαθηματικαὶ συναρτήσεις ἐμφύχου ἢ ἀψύχου ὕλικου, ἐπενδύσεων, φόρων, ἀποδόσεων, πληρωμῶν, καταναλώσεων, χρόνου, ζημίας ἢ κέρδους, ἐντὸς τῶν ὁποίων τοποθετεῖται ὁ ἀπρόσωπος ἄνθρωπος. Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς κοινωνικὰς των ἐκφράσεις οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι δὲν εἶναι, ὅπως ἐκεῖνοι αἰσθάνονται τὸν ἑαυτὸν των, ἀλλὰ οἱ ἀντιπρόσωποι μιᾶς στερεοτυπίας. Ὅπως ἐντὸς τοῦ στρατοπέδου, ἀπαγορεύεται ἡ προσωπικὴ ζωὴ καὶ εἰς τὴν ἀναφορὰν προηγεῖται ἡ δήλωσις τῆς στρατιωτικῆς ιδιότητος, διὰ νὰ ταυτισθῇ ὁ ἀναφέρων ἢ ὁ ἀναφερόμενος πρὸς τὸν ἑαυτὸν του, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ εἰς τὴν τεχνικὴν ζωὴν ὁ ἄνθρωπος ἀρχίζει νὰ ὑπολογίζεται καὶ νὰ βλέπῃ ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτὸν του ὑπὸ τὸ πρίσμα συμβατικῶν, διὰ τὴν ἐργασίαν ὁμως καὶ τὴν κοινωνικὴν του θέσιν, τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ κόσμου καὶ τὸ δικαίωμα νὰ ὑπάρχη ἐντὸς τοῦ κόσμου, ἀπαραιτήτων γνωρισμάτων.

Μεταξὺ τῶν γνωρισμάτων αὐτῶν ὑπάρχει πάντοτε μία εἰδικὴ συνάφεια, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σημαίνει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι σχετίζονται μεταξὺ των κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὴν ἀπαίτησιν τῆς τεχνικῆς συμβάσεως, χωρὶς νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν σχέσιν, τί ἄλλο εἶναι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι. Συμβαίνει λοιπὸν νὰ ἐκπροσωποῦν ταυτοχρόνως διάφορα σχήματα ἐντελῶς ἄσχετα μεταξὺ των, δηλαδὴ νὰ ἔρχωνται εἰς ἐπαφὴν ἄλ-

λοτε κατὰ τὸν ἕνα καὶ ἄλλοτε κατὰ τὸν ἄλλον τρόπον, χωρὶς τὸ δικαίωμα νὰ διαμορφώσουν οἱ ἴδιοι τὴν συμπεριφορὰν των. Ἔχουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον χαρακτηριστικὰ, τὰ ὅποια γνωρίζουν, ἀλλὰ τὰ ὅποια δὲν τοὺς ἀνήκουν, ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὰ μεταβάλουν, νὰ τὰ διαμορφώσουν μὲ τὴν θέλησίν των καὶ ἄλλα τὰ ὅποια δὲν γνωρίζουν, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει, ὅτι τὰ χαρακτηριστικὰ αὐτὰ δὲν ἀποτελοῦν τὴν βάσιν ἀθροισμάτων, τὰ ὅποια ἐπιβάλλουν μίαν παρὰ ταῦτα ὑποχρεωτικὴν συμπεριφορὰν. Μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων σήμερον ἀθροίζονται, πολλαπλασιάζονται καὶ διαιροῦνται οἱ γνωστοὶ καὶ οἱ ἀδιανόητοι εἰς ἐκείνους χαρακτηῖρες τῆς τεχνικῆς των ὑπάρξεως καὶ ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ πορίσματος κανονίζεται ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς. Ἄν καὶ οὐδέποτε ἀναφέρονται εἰς ὀλόκληρον τὸν ἄνθρωπον, οἱ χαρακτηῖρες αὐτοὶ τὸν τακτοποιοῦν ἐν τούτοις ὡς ὅλον, δηλαδὴ ταυτίζουν κάθε φορὰν τὸν ἄνθρωπον πρὸς ὅ,τι τεχνικῶς ἐκπροσωπεῖ, ὥστε νὰ γίνεταί εἰς τὴν διαδοχὴν τῶν περιπτώσεων μονοσήμαντος καὶ συνεπῶς εὐχρηστος εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν τεχνικῶν προγραμμάτων.

Ἐκ τῆς τεχνικῆς αὐτῆς διαρρυθμίσεως προσπαθεῖ κάποτε ὁ ἄνθρωπος νὰ διαφύγῃ καὶ νὰ μείνῃ ἐκτὸς τῶν προβλεπομένων, συνήθως ὅμως ὄχι μόνον δὲν τὸ κατορθώνει ἢ ὅταν τὸ ἐπιτύχῃ, ἔχει περιπέσει εἰς ἄλλην περίπτωσιν, ἀλλὰ συνηθίζει νὰ βλέπῃ τοὺς συνανθρώπους του σχηματικῶς, νὰ μὴ τοὺς ὑπολογίζῃ ὡς ἀνθρώπους, ἀλλ' ὡς μίαν καὶ μόνην ιδιότητα, νὰ διακρίνῃ δηλαδὴ εἰς ἐκείνους μόνον τὴν πραγματικὴν ἢ τὴν ἰδεατὴν στολὴν των, μόνον τὸ τεχνικὸν των περίγραμμα, μίαν μονάδα ὑπολογίσιμον διὰ τὸ εἶδος, χωρὶς ὅμως ἰδιαίτερον, χαρακτηριστικὸν τοῦ συγκεκριμένου ἀνθρώπου περιεχόμενον. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου ἐρμηνεύονται σύγχρονοι διαπληκτισμοί, ὅταν τεχνικῶς συνεργαζόμενοι ἀπευθύνουν μεταξὺ των τὸν λόγον καὶ ἄλλοτε μὲν ἐννοοῦν ὀλόκληρον τὸν ἄνθρωπον, δηλαδὴ βλέπουν τὸν συνομιλητὴν ὡς πρόσωπον, ἐνῶ ἐκεῖνος εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἀντιλαμβάνεται τὸν ἑαυτὸν του ὡς τεχνικὸν ὄρον, ὡς μίαν καὶ μόνην ιδιότητα, ἄλλοτε πάλιν τὸν μεταχειρίζονται εἰς τὸν λόγον των ὡς τεχνικὸν ὄρον, ὡς μίαν καὶ μόνην ιδιότητα, ἐνῶ ἐκεῖνος θέλει νὰ ὑπολογίζεται ὀλόκληρος, νὰ θεωρηθῇ δηλαδὴ ὡς πρόσωπον.

Παραδείγματα αὐτοῦ τοῦ τύπου παρουσιάζει καθημερινῶς ἡ ἀστικὴ συγκοινωνία, ὅταν ἐπιβάται καὶ εἰσπράκτορες δὲν γνωρίζουν ὑπὸ ποίαν ιδιότητα συνομιλοῦν. Γίνονται ὅμως τὰ παραδείγματα αὐτὰ εἰς ὅλας τὰς σχέσεις τοῦ τεχνικοῦ διαλόγου συνεχῶς περισσότερα, ὅσον περισσότερο ὁ ἄνθρωπος ταυτίζεται μὲ τοὺς ρόλους του ἢ τοὺς συγγέει, ἐφ' ὅσον εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τοὺς ἐναλλάσῃ. Τὴν σύγχυσιν αὐτὴν προκαλεῖ θεβαίως ἡ σημερινὴ μεταβατικὴ κατάστασις, ὁ διάλογος ὅμως δὲν θὰ εὐκολυνθῇ, ὅταν ἡ κατάστασις αὐτὴ κατασταλάξῃ, ἀλλ' ἡ κατάληξις τῆς, ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἐνὸς καὶ μόνου τεχνικοῦ παράγοντος, θ' ἀφαιρέσῃ τὴν βάσιν του, τὴν παραδοχὴν τοῦ ἄλλου εἰς τὴν προσωπικὴν του ὀλότητα καὶ θὰ ὑποχρεώσῃ πρὸς

θανῶς τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὴ συζητοῦν, παρὰ μόνον ὅταν ἀνήκουν εἰς τὴν ἰδίαν ἀριθμητικὴν κατηγορίαν καὶ νὰ θεωροῦν τὰς λοιπὰς περιπτώσεις ὡς ἀπαραδέκτους ἢ ἀδιεξόδους ἢ, ὅταν παραβλέπουν αὐτὴν τὴν ἀνάγκην, νὰ μονομαχοῦν μέχρις ἐξοντώσεως.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας ἀρχίζουν νὰ συμπεριφέρονται μεταξύ των, ὅπως τὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἐκάστοτε τεχνικὴ ιδιότης, νὰ παρουσιάζουν ἐναλλάξ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλει ἡ στιγμή, νὰ μὴ θέλουν νὰ δείξουν καὶ εἰς τὸ τέλος νὰ μὴ διαθέτουν τὴν ταυτότητα πρὸς ὅ,τι εἶναι κατὰ βάθος, ἀφοῦ τὸ βάθος αὐτὸ ἔχει τεχνικῶς διαρρυθμισθῆ εἰς συγκεκριμένους τομεῖς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ζοῦν ὡς κινούμενοι τεχνικοὶ χαρακτήρες, τοὺς ὁποῖους ρυθμίζει τὸ ἀριθμητικὸν πόρισμα. Συνηθίζει λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐπενδύη εἰς τοὺς λόγους του, μόνον ὅ,τι καθορίζει ὁ ἀριθμὸς, δηλαδὴ ὁ λόγος παύει νὰ εἶναι καρπὸς τῆς προσωπικῆς του ἐμπειρίας, ἀφοῦ ἡ ἐμπειρία αὐτὴ δὲν ἐνδιαφέρει κανένα καὶ τελικῶς οὔτε τὸν ἴδιον. Ἐντὶ νὰ εἶναι προτέρημα, ἡ ἐμπειρία σήμερον γίνεται τὸ ἐμπόδιον τῶν συγχρόνων σχέσεων. Οἱ ἄνθρωποι δὲν χρειάζονται εἰς τὴν ἐποχὴν μας νὰ μάθουν, τί εἶναι ἡ ζωὴ ἐκ μέρους τῶν ἐμπειροτέρων, ἀλλὰ πῶς πρέπει νὰ συμπεριφερθοῦν, τὴν θέλησιν δηλαδὴ τῆς ἀριθμητικῆς ἀνωθυμίας, διὰ τὴν ὁποῖαν ὑπάρχουν «ἐμπειρογνώμονες». Τὴν ἐμπειρίαν ἐκπροσωποῦν σήμερον ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν νὰ τὴν παρακάμπτουν ἢ ἔχουν πείραν τῶν τεχνικῶν διατάξεων, μὲ ἄλλους λόγους γνωρίζουν πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν βασίζονται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν των ζωὴν.

Ἐφ' ὅσον ἐρμηνεύουν τὸν κόσμον καὶ ἔρχονται ἐκ μέρους ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀπέκτησαν πείραν τῆς ζωῆς καὶ κατὰ τοῦτο ἐπιβάλλουν μίαν συμπεριφορὰν, διὰ τὴν ὁποῖαν δὲν ἐγγυᾶται ὁ ἀριθμὸς, ἀλλὰ μόνον τὸ πρόσωπον, οἱ λόγοι ἀνήκουν εἰς τὰ μὴ ὄντα τοῦ συγχρόνου κόσμου. Ὅτι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ συνεπάγεται μίαν ριζικὴν ἄρνησιν τῆς παραδόσεως καὶ συνάμα τοῦ βασικοῦ πλεονεκτήματος τῶν ἡλικιωμένων, μίαν κατάρριψιν τῆς αὐθεντίας εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ζωῆς καὶ κατὰ πρῶτον λόγον ἐντὸς τῆς οἰκογενείας, εἶναι καθημερινὴ διαπίστωσις. Ἐφ' ὅσον ὁ σημερινὸς λόγος ἔχει προσωπικὸν περιεχόμενον καὶ δὲν διαθέτει ἄλλην ἐγγύησιν, πλὴν τοῦ βιώματος, εἶναι διὰ τὸν σύγχρονον κόσμον ἐντελῶς ἄχρηστος. Ἀντιθέτως, ὅταν ὁ λόγος ἀντιπροσωπεύη τὸ κοινωνικὸν σχῆμα καὶ δὲν μεταφέρῃ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ συλλογικὸν του περίγραμμα, ἔχει γενικὴν ἰσχύν. Οἱ ἰσχύοντες λόγοι διακόπτουν συνεπῶς τὸν σύνδεσμόν των πρὸς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τοὺς προφέρουν καὶ γίνονται ἡ γλωσσικὴ ἔκφρασις τῆς ἀριθμητικῆς ἀνωθυμίας. Οἱ λόγοι χάνουν διὰ τοῦτο τὴν βιογραφικὴν των σημασίαν καὶ διατυπώνουν τὴν στατιστικὴν ἐνδειξιν τῶν σχηματικῶν σχέσεων.

Τὸ τεχνικὸν κῦρος ἀναγκάζει τοὺς ἀνθρώπους νὰ προσαρμόζωνται εἰς τὴν θέλησιν τῶν συνόλων, τῆς μόνης συγχρόνου ἐγγυήσεως. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι οἱ ἄνθρωποι λαμβάνουν στάσιν ἐναντίον τῆς προσωπικῆς των ἐμπειρίας, καθ' ὃ μέτρον ἐπιδιώκουν - ὅ,τι ἐκμεταλλεύονται καὶ ἡ διομηχανία καὶ ἡ πολιτικὴ - νὰ διαπιστώσουν τὴν γενικὴν τάσιν, νὰ συμπέσουν δηλαδὴ ἐναντίον τοῦ ἀτομικοῦ των παρελθόντος πρὸς τὴν ἀπαίτησιν τοῦ ἰσχύοντος ἀριθμοῦ. Ἡ ἀπαίτησις αὕτη ἐπιβάλλει μίαν στάσιν ἐντὸς τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία συνίσταται εἰς τὴν ἔλλειψιν προγράμματος καὶ κρατεῖ ἐλεύθερον τὸν ἄνθρωπον νὰ διαμορφώσῃ τὴν πράξιν του ἀναλόγως τῶν ἀπαιτήσεων τῆς στιγμῆς, χωρὶς νὰ ἐκφράζεται αὐτὸς ὁ ἴδιος, νὰ παρουσιάζεται, ὅπως εἶναι καὶ ὅπως αἰσθάνεται, χωρὶς δηλαδὴ ἡ ἐλευθερία του νὰ βασίζεται εἰς τὸ πρόσωπόν του. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν τῆς ἐποχῆς μας ὁμιλεῖ καὶ πράττει μὲ μίαν ἐλευθερίαν, ἡ ὁποία ἔχει ἀποδεσμευθῆ ἀπὸ τὸ πρόσωπόν του, δὲν εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ του δομὴ, ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς συγκαλύψεως καὶ κάποτε τῆς συντριβῆς του. Εἰς τὴν ἀριθμητικὴν αὕτην διάθεσιν τοῦ περιβάλλοντος ἐναντίον τῆς προσωπικῆς του αὐθεντίας ὁ τεχνικὸς ἄνθρωπος ἔχει τόσον συνηθίσει, ὥστε νὰ αἰσθάνεται τὸ πρόσωπόν του ὡς ἐνόχλησιν, νὰ μὴ θέλῃ νὰ θεωρηθῆ ὡς ἰδιότροπος ἢ καθυστερημένος καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ ὑποκρινόμενος, ὅπως συμβαίνει εἰς τὴν Ἀμερικὴν μὲ τὸ *keep smiling*, ὅ,τιδήποτε θὰ τὸν παρουσιάσῃ εἰς τὴν ἀπαιτουμένην γενικότητα, διὰ νὰ τεθῆ ὑπὸ κάλυψιν. Ὅ,τι φοβεῖται τελικῶς ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, εἶναι ἡ ἐλευθερία, τὴν ὁποίαν συνεπάγεται τὸ αὐθεντικὸν πρόσωπον, ἡ εὐθύνη τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἐκφράσεώς της, δηλαδὴ ὅ,τι δὲν ἐγγυᾶται τὸ πλήθος.

Ἡ ἐλευθερία ὡς ἀντιτίμον διὰ τὴν εἰσὸδον εἰς τοὺς ἀπροσώπουσ χωροὺς. Τὰ πλήθος σήμερον ἐδίχασε τὴν ἐλευθερίαν, ἔστρεψε τὸν ἄνθρωπον ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀφαιρεῖ τὸ προσωπικὸν περιεχόμενον τῶν δημοσίων καὶ τῶν ἰδιωτικῶν λόγων. Τὸ πλήθος εἶναι εἰς τὴν ἐποχὴν μας τὸ κοινὸν καταφύγιον τῶν ἀνελευθέρων, ὅσων ἐπιχειροῦν νὰ ζήσουν ἀπροσώπως. Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐκπροσώπησις καταλήγει τελικῶς εἰς τὴν ἀπροσωπίαν ὡς *διάθεσις ὑποταγῆς*, ὡς ἐκουσία ἐγκατάλειψις τῆς ἀνεξαρτησίας. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ ἄνθρωπος δὲν θέλει νὰ εἶναι ὁ ἴδιος, ἀποδοκιμάζει τὴν ἰκανότητα τῆς ἰδικῆς του ἀποφάσεως καὶ ἐτοιμάζεται νὰ συμμορφωθῆ πρὸς ὅσους δὲν διακρίνονται ἢ πρὸς τὴν θέλησιν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐπικρατοῦν, δηλαδὴ ἔχουν τὴν ὑποστήριξιν τοῦ πλήθους. Διὰ τοῦτο, ὅπου δύνει τὸ πρόσωπον, συγκαταδύεται καὶ ἡ ἐλευθερία.

Ἐλεύθεροι εἶναι, ὅσοι δὲν θέλουν νὰ ἔχουν ἀριθμητικὴν ὑπόστασιν. Ὅσοι ὅμως δὲν αἰσθάνονται τὴν ὑπαρξίν των ἀριθμητικῶς, ἔχουν προσωπικὰ προβλήματα. Γνωρίζουν, ὅτι δὲν ὑπάρχουν μόνον, διὰ νὰ ἐφαρμόζουν μίαν ξένην θέλησιν, ἀλλ' ἰδίως ὅταν πρέπει νὰ λάβουν ἀπόφα-

σιν διὰ τὴν μοῖραν των καὶ ὅταν ἀγωνίζωνται, διὰ νὰ τὴν ἐκπληρώσουν. Διὰ τοὺς ἐλευθέρους συνεπῶς δὲν τίθεται ζήτημα ἐφαρμογῆς μιᾶς διατάξεως, ἀλλὰ πρόβλημα πίστεως ἀπέναντι τοῦ προσώπου των. Τὸν ἐλεύθερον ἄνθρωπον ἐνδιαφέρει νὰ πράξη, ὅ,τι ἐκεῖνος μόνον εἶναι ἰκανὸς νὰ γίνη, νὰ δημιουργήσῃ, ὅ,τι κανεὶς ἴσως, ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν τὸ προσωπικόν του παρελθόν, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκπληρώσῃ.

Νὰ διατὶ ὁ Καντ μετὰ τὴν κατηγορικὴν του προσταγὴν ὑπῆρξεν ἡ μεγάλη πρόληψις τῆς τεχνικῆς ἐποχῆς, ἡ πρώτη ἴσως θεωρητικὴ τῆς ἐμφάνισις. Ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νὰ κάνῃ, ὅ,τι θὰ ἔκαναν ὅλοι εἰς τὴν θέσιν του. Αὐτὸ ἀκριβῶς συντελεῖται ἐπὶ παγκοσμίας κλίμακος εἰς τὴν ἐποχὴν μας. Τὸ πλῆθος καθορίζει τὴν γενικὴν συμπεριφορὰν καὶ ἡ ἠθικὴ συνείδησις, ὅταν κατορθώσῃ νὰ συμπέσῃ πρὸς τὴν θέλησίν του, ἐορτάζει τὴν ἄλωσιν τῆς ἐλευθερίας. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως μόνον τότε εἶναι ἐλεύθερος, ὅταν ἀποφασίζῃ ν' ἀφοσιωθῆ, χωρὶς ξένην ἐγγύησιν διὰ τὴν πράξιν του, ἡ ὁποία ἔχει ὡς βεβαιότητα τὴν ἀπόφασιν νὰ παρουσιασθῆ ἡ πιστότης τοῦ προσώπου του, νὰ γίνη οἷός ἐστι, νὰ εἶναι ἡ πράξις του καὶ ἡ εὐθύνη τῆς πράξεώς του ταυτοχρόνως. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἀπόφασις δὲν ἔχει σήμερον κοινωνικὴν πίστωσιν. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἡ ἐποχὴ μας δὲν χρειάζεται οὔτε τὸ πρόσωπον οὔτε τὴν ἐλευθερίαν.

Παύει δι' αὐτὸν τὸν λόγον σήμερον ὁ ἄνθρωπος νὰ γνωρίζῃ, τί εἶναι καὶ τί θέλει, ἐφ' ὅσον τίποτε ἄλλο δὲν τὸν ἀπασχολεῖ, πλὴν τῆς ἐκτελέσεως μιᾶς προσταγῆς, τὴν ὁποίαν πληροφορεῖται ἐκ τῶν ἔξω καὶ ἡ ὁποία εἶναι δυνατὸν ν' ἀλλάξῃ κατὰ τοὺς ἀνέμους τῆς ἐποχῆς. Ἄλλοτε ὁ ἄνθρωπος ἤξευρε τὸν σκοπὸν του καὶ ἠθελε πάσῃ θυσίᾳ νὰ τὸν ἔχῃ ὀρόσημον τῆς ζωῆς του. Ἐντὸς τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ὑποδείξεων καὶ τοῦ θορύβου ὅλων τῶν δυνατῶν προσκλήσεων ἔχασε σήμερον τὸν προσανατολισμὸν του. Ἀναλόγως τῶν περιστάσεων εἶναι δυνατὸν νὰ θέλῃ καὶ νὰ γίνη, νὰ πιστεύῃ καὶ νὰ ἰσχυρίζεται, νὰ παραδέχεται καὶ νὰ ἐκπροσωπῆ, ὅ,τιδήποτε. Δὲν γνωρίζει οὔτε τὸν ἐνδιαφέρει νὰ μάθῃ, ἀπὸ ποῦ ἔρχεται, ποῦ κατευθύνεται ἢ τί θὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ γίνη αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ ὑπείσέλθῃ εἰς ὅλα τὰ σχήματα, τὰ ὁποῖα τὸν δέχονται, ἀρκεῖ νὰ δεχθῶν ὡς ἀντίτιμον τὴν ἐλευθερίαν του. Ἐπειδὴ δὲν γνωρίζει, τί θέλει, δὲν ἔχει προσωπικὰ προβλήματα, ἄρα δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι ἐλεύθερος. Ὅ,τι ἐπιβάλλεται νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του, εἶναι τί ζητοῦν, ὅσοι τὸν ἀντιπροσωπεύουν, δηλαδὴ τί πρέπει νὰ πράξῃ, διὰ νὰ εἶναι ἀντάξιος τῶν σχημάτων, τὰ ὁποῖα τὸν τρέφουν καὶ τοῦ δίδουν τὴν κοινωνικὴν του θέσιν. Τοὺς ἀνθρώπους σήμερον ἀπασχολεῖ τὸ πρόβλημα, πῶς θ' ἀπασπασθῶν τῆς ἐλευθερίας κατὰ τὸν ἀποδοτικώτερον τρόπον.